

ועדת האיכלוס



מקדש מעט

ירחון מקצועי לגבאי בית כנסת, מנהלי מוסדות, רבנים וקהילה

הפיצוי שנעלים

מדוע חשוב שתקימו עמותה
לבית הכנסת



שניים אוחזין

למי שייך
עיצוב ארון הקודש?



תרומה שלא מדעת

האם מקבלים
מאישה תרומות
ונדבות בניגוד
לדעת בעלה?

הנותן תשועה למלכים

מי חיבר את התפילה
המיוחדת לשלומה של
מלכות?



בל תשחית

מה עושים בשאריות
הנותרות מקידושים?



והרי תחזית

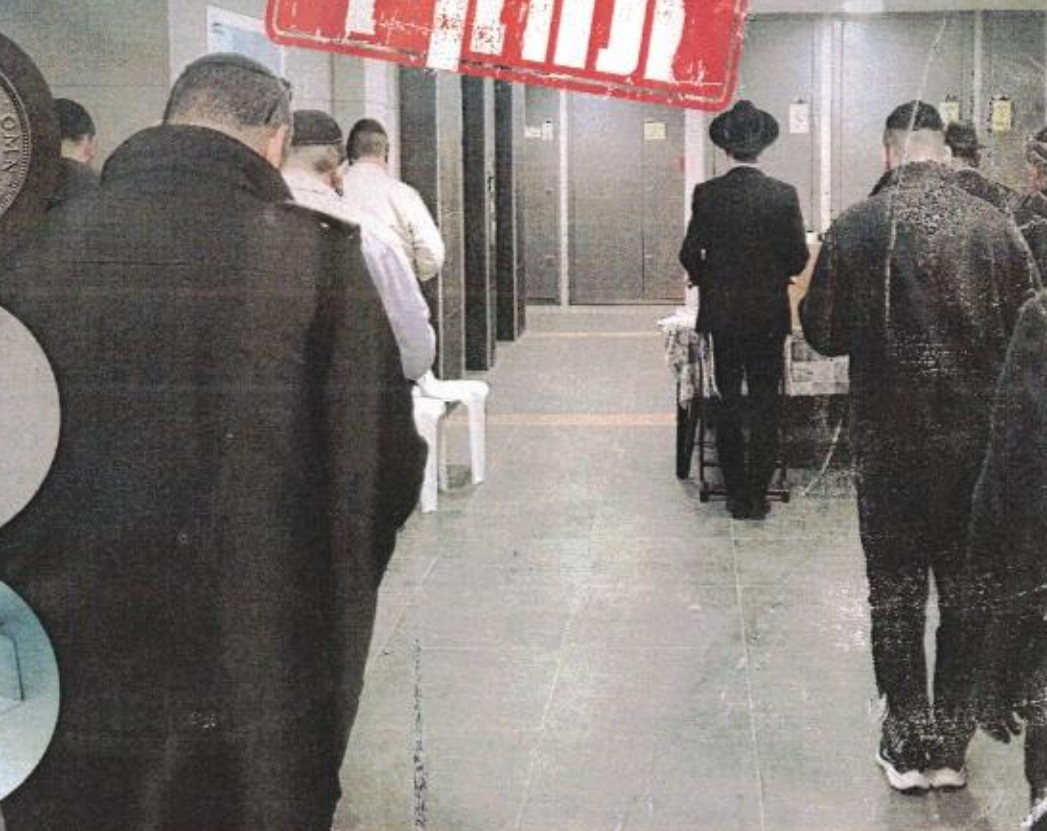
אחרי רבים להטות בכל
מחיר, או שזה תלוי
בתחזית מזג האוויר



מאת פלרלים לבית כנסת

מצוקת בתי הכנסת בנווה שמיר
בבית שמש

תחזית



האם התוכנית החדשה היא לסגור את המועצות הדתיות ולספק
את שירותי הדת לתושבים באמצעות הרשויות המקומיות?

מתן בסתר

קול ברמב"ש נשמע, נדי בכי מתפללים



הם עומדים בקומה מינוס אחת, בלובי הכניסה מהחניה לבניין, עטויי טליתות צמר בימים החמים של הקיץ הישראלי. הם, שקנו את דירותיהם במיטב כספם, חשבו שמישהו חשב על מקום תפילה עבורם, לפחות כפי שחשבו על מקום חניה • זהו בקליפת אגוז סיפורן של שכונות חדשות רבות ברחבי הארץ. בונים ובוכים. כלומר, היזמים והרשויות צוחקים כל הדרך אל הבנק, אך המתפללים בוכים ולא מאושר | תחקיר בתי הכנסת של נווה שמיר | יאיר גליק



כונת 'נווה שמיר', הלוא היא רמת בית שמש ה', הייתה אמורה להיות לכאורה שכונה חילונית, או כפי שרבים

מקפידים לומר, כזו שתושביה עדיין אינם נמנים עם ציבור שומרי התורה והמצוות.

"הייתה אמורה" אמרנו ולא בכדי. בעת השיווק השתדלו להעניק לה הילה שונה משאר השכונות שלצידה, אך בפועל מדובר בשכונה מעורבת בעלת נטייה לדתית-חרדית. כן, הפרויקטים שכבר אוכלסו מצביעים על אוכלוסייה מגוונת ומעורבת. יש בה חילונים ודתיים, חרדים ספרדים ואשכנזים, והיא מהווה, נכון למועד כתיבת השורות הללו, מעין מיקרוקוסמוס וחתך מייצג של האוכלוסייה

היהודית בישראל.

אף אחד אינו משלה את עצמו. נווה שמיר שכבר זכתה לכינוי נווה התורה בפי חלק מתושבי העיר, תהיה עוד שכונה חרדית ברמה כזו או אחרת. העובדה שאיש אינו קורא לה בשמה המקורי "נווה שמיר" מדברת בעד עצמה. כולם קוראים לה רמת בית שמש ה' (להלן רמב"ש ה') וכך גם אנחנו.

עם זאת חשוב לזכור כי רוב שכונות רמת בית שמש מסתובבות עם שם נוסף בכים. נו, השם שניתן להן עם הקמתן. בסופו של דבר, כמאמר חז"ל, "פוק חזי מאי עמא דבר". צא וראה כיצד נוהג העם. והעם אמר את דברו והעניק לשכונות רמת בית שמש שלל אותיות (בכפולות. שכן יש רמב"ש ה' א' ורמב"ש ה' ב' וכן על זו הדרך).

שני בתי כנסת לפחות

לא לחינם נטפלו לשכונה זאת, משום שגם בלי להיכנס למלחמות הדת שמאפיינות את בית שמש זה למעלה מעשור, הרי היא סובלת ממכת מדינה קשה, מטרידה ומוזרה. כמו שכונות חדשות רבות בארצנו הקדושה, סובלת רמב"ש ה' ממחסור חריף בבתי כנסת. גלי האכלוס שהחלו בשלהי השנה הקודמת למניינם, שנת 2021, ילכו ויתחזקו עד סוף השנה הנוכחית עם סיומם ואכלוסם של מספר פרויקטים גדולים בשכונה ששווקה בחלקה במסגרת 'מחיר למשתכן'.

בקרב התושבים החדשים תוכלו למצוא הרבה מאוד חרדים, דתיים, חסידים וספרדים, שכולם צריכים למצוא מקום להתפלל בו. אומנם גם בשכונותיה האחרות של בית שמש, כמו רמב"ש ג', ניתן להיתקל במצוקת בתי הכנסת, אך נמצאו פתרונות דוגמת קרוואנים, בנייה קלה ואפילו פתרונות זמניים דוגמת כיתות לימוד. אך דווקא בשכונה הזאת – רמב"ש ה' – לא נמצא (עדיון) פתרון למקומות תפילה.

מקור בעירייה הסביר ל'מקדש מעט' את הסיבה: העירייה סברה שאת השכונה הזאת יש להעמיד על רגל ימין מהרגע הראשון, וממילא איש לא יקבל רשות להעמיד קרוואן על שתי רגליים. יתר על כן, כמדיניות אולי לא מוצהרת אך די נוכחת, הוחלט להקשות ולמנוע שימוש בקרקעות לשם כך. ומה עושים יהודים שצריכים להתפלל ואין להם מקום לעשות זאת פרט לסלון הבית הפרטי שלהם? הם מוצאים אלטרנטיבה. זה בדיוק מה שעשו שמעון אזרזר וחבריו בלובי של בניין המגורים שלהם. והם מייצגים רק קבוצה אחת מתוך מספר קבוצות שנאלצו בחוסר ברירה למצוא לעצמן מקומות תפילה שונים ובעיקר משונים.

חכו. חכו. עוד נחזור לאזרזר וחבריו. קודם לכן ננסה להציץ אל בית שמש ובאמצעותה לכל אותן מגה-שכונות שהולכות ונבנות בכל הארץ מבראשית שבע ועד קריית מוצקין. מקריית גת ועד קריית אפק שבראש העין. מאשקלון שעל שפת הים ועד מבשרת ציון על שפת ים. התופעה די חוזרת על עצמה ברוב המקומות והיא מקוממת. נבנים מגדלי מגורים שראשם בשמיים אך לא נבנים די בתי כנסת שהם שער השמיים. דוגמה לכך פרסמנו כאן לאחרונה (תחקיר בתי הכנסת בחרש. גיליון 112). נווה שמיר שאת סיפורה אנו מביאים פה, מחדדת עוד את התופעה המקוממת הזאת. משום שאם תושביה של שכונה "רגילה" חייבים לפחות שני בתי כנסת גם אם השכונה אינה מוגדרת דתית, ודאי שתושביה של שכונה שהולכת ונצבעת בגווני דתיים-חרדיים זקוקים לבתי כנסת רבים יותר, ולא רק בשל מספר התושבים המתפללים בהם. אדרבה, ריבוי בתי כנסת מייצר תחושה הרמונית ומאפשר לכל אחד למצוא את מקומו בבית כנסת לפי רוחו. למותר לציין שאין כאן קריאה לאפשר פתיחת מניין לכל עשרה אנשים, אך ככלל, יש מקום להגדיל תפילה ולהאדירה. אדרבה, מקום שבו כמה וכמה בתי כנסת, מוסיף קדושה בעם ישראל.

מקדשי תיראו

לעילוי נשמות המנוחה
מרת יעקובה דליה בת מו"אנה ע"ה

געוואלד

כשעם הקדוש
נכנסים בשבת להתפלל
אסור לעסק בשום דבר
ואפילו לעד בית הכנסת אסור
אלא בדברי תשכחות ותפלה
והאיש המתעסק בדברים אחרים



ובדברי חל
הרי הוא מחלל
את השבת
ואין לו חלק
בעם ישראל

וזהו ק' פשת וקטל
ריה דף שניה

מונעים בניהם מחי העולם הבא

אוי להם
לפדפדים ודברים בטלים
בשעת התפלה
ומונעים בניהם
מחי העולם הבא

ספר משה ר'א
דף ק"ב



הוא, כמו האחרים שערים דיברנו, תוהים מדוע לא תתאפשר הקצאת מגרש זמני לבתי כנסת, שבו יונחו קרוואנים עד להקצאת שטח ייעודי או מספר שטחים עבור בתי כנסת.

ואהי להם למקדש עראי

רבים ממתפללי השכונה תמהים לנוכח המציאות המשווה שנכפתה עליהם. מהם סבורים שמדובר בחלק ממדיניות עירונית שמטרתה להמאס על תושביה החרדים של השכונה את החיים כך שיעזבו ויזונו אותה ל"אנשים הנכונים", קרי לציבור הכללי ולציבור הדתי-לאומי. משיחות עם גורמים בעירייה עולה תמונה שונה מעט אך לא נשמעת הכחשה גורפת לתיאוריה זאת. כך או כך, מצוקת מתפללי רמב"ם ה' זועקת לשמיים. כדי לנסות ולעמוד על יסודי הדברים פנינו לחבר הכנסת משה אבוטבול (שס), אשר עמד בראש העירייה תקופה די ארוכה ובין היתר בעת אישור השכונה המדוברת. אבוטבול מכיר את המצוקה. הוא מספר כי לחצו עליו לוודא שהשכונה תהיה מיועדת רק לציבור שאינו שומר תורה ומצוות. הגושו המוני התנגדויות לתוכנית והוא והעירייה נתבעו שוב ושוב בבית המשפט. "הייתי הולך להתברך אצל מרן רבי עובדיה שחזק את ידי". בכל הזדמנות חזר על אותה הנחת יסוד – לא ניתן לנהל את השוק ולהכריח אותו להתאים לרצונו של ציבור כזה או אחר. "כוחות השוק יקבעו מה יהיה אופי השכונה. אין שום אפשרות חוקית למנוע מאנשים דתיים או לא דתיים לקנות דירות איפה שהם רוצים".

במענה לשאלה אם תוכנו במקום שטחים לבתי כנסת, אומר אבוטבול: "כשמתכננים שכונה מתכננים גם שטחי ציבור מתאימים עבור תושביה העתידיים ואת זה עשינו, כמוכן. מי שקובע כיצד ינוצלו אותם שטחים הוא הרשות המקומית. היא מחליטה לאיזו מטרת ישמשו אותם שטחים ואילו מבני ציבור ייבנו על גבם. הייתי מצפה מהעירייה להבין את צורכי התושבים ולאפשר להם לבנות בתי כנסת בהתאם למנהגים השונים. אי אפשר לדחוס את כל המתפללים לבית כנסת אחד משום שכל אחד ומנהג אבותיו. כפי שאני מכיר את השכונה היום יש בה חילונים ודתיים-לאומיים, ספרדים ואשכנזים, חסידיים וליטאים, ואפילו מבני היישוב הישן. כל קהילה כזאת ראויה למקום תפילה משלה. הרי ברור שתימנים צריכים מקום משלהם כמו שחסידיים צריכים מקום משלהם. הייתי מציע לעירייה להשלים עם העובדה שהשכונה הזאת היא שכונה מעורבת שיש בה כמה וכמה קהילות שזקוקות לבית כנסת ומעלה שני רעיונות לפתרון המצוקה:

"א' להקצות שטח עירוני כלשהו ולו באופן זמני שעליו יוכלו כל מי שעומדים בקריטריונים להציב מבנים יבילים שישמשו אותם כבתי כנסת עד שיסתיימו הליכי ההקצאות למיניהן. ב' להוציא למכרז את ההקצאה על בית הכנסת שנבנה בכניסה לשכונה. מי שיעמדו בדרישות הסף יוכלו לגשת

ואם נחזור לעניינה של שכונת נווה שמיר שבה פתחנו את הכתבה, הרי בשכונה זאת שבה מתגוררות נכון להיום כ-800 משפחות – מספר שעשוי להשתנות בחדות טרם פרסום הגיליון בשל קצב האכלוס הגבוה – אין בתי כנסת. קראתם נכון. פשוט אין. איש לא חשב לדרוש מהקבלנים לבנות קודם כול מבני ציבור. איש לא הציב דרישה למצוא מקום תפילה כתנאי למתן טופס 4, וכך הגיעו למקום דיירים רבים ומהם לא מעט שומרי תורה ומצוות הזקוקים למקום תפילה, בלי שיהיה להם אחד כזה. אומנם בכניסה לשכונה הולך ומוקם ביוזמת משרד השיכון בית כנסת גדול בשטח של כ-250 מ"ר, אך הוא אינו יכול לשמש כרגע את התושבים שצריכים למצוא לעצמם פתרונות מן הגורן ומן הלובי. כדלהלן.

וזהו בעצם סיפורו של הגבאי החרוץ שמעון אזרזר שהגיע להתגורר במקום סמוך לחנוכה האחרון. "גיליתי שאין כאן מקום תפילה ושזו בעיה של הרבה מאוד שכנים ובדקתי מול כל השכנים, כולל מול אלה שאינם דתיים, אם אפשר יהיה להשתמש בלובי הבניין בקומה מינוס אחת לצורך מקום תפילה, וקיבלתי הסכמה מכולם. אני חייב לציין שאני בעצמי חבר בוועד הבניין כך שאני דואג לעניינים ציבוריים נוספים בבניין". וכך היה זה המניין הראשון של רמב"ם ה' שאליו הגיעו כל מבקשי השם מכל הבניינים הסמוכים ואפילו מפריקט עץ השקד הסמוך.

"לא היה לזה אפילו שם", מספר אחד המתפללים. "אבל כולם, כולל החילונים, ידעו להפנות לכאן את כל מי שחיפש את בית הכנסת. זה היה מניין שבו התפללו כולם. ספרדים וליטאים, חסידיים ודתיים ציונים. כולם באותו מתחם. באותו בית כנסת מאולתר ולא נוח".

חלפו מאז מספר חודשים, וכמו בכל תהליך אבולוציוני, ככל שנוספו מתפללים כך גדל הסיכוי שהם יתפצלו. בשלב מסוים החלו להיעלם המתפללים החסידיים. הם התמקמו בדירת מגורים שאותה הפכו לבית כנסת זמני בהעדר אפשרות להציב קרוואן על קרקע ציבורית. סיפורו של בית הכנסת הזה העסיק לא מעט את התקשורת המקומית שכן היו דיירים שאינם שומרי תורה ומצוות שלא אהבו את הרעיון שמישהו "דחף" להם בית כנסת לתוך הבניין. היו קצת מריבות קולניות. לעיתים אפילו ביקורי ניידות. ועדיין, בהעדר פתרון אחר, זה מה יש.

גם הדתיים-לאומיים מצאו את מקומם במניין נוסף, שהוא, כך לדעת תושבים בשכונה, זה שעתידי לקבל מהעירייה הקצאה של המבנה החדש שנבנה בכניסה לשכונה. לטענת אותם תושבים, ראשת העירייה "חייבת להם" בהיותה נמנית עם הציבור "שלהם". לא ניכנס לדיון המיותר והעקר הזה משום שכל התושבים שעימם שוחחנו תיממי דעים שאין עינם צרה בהקצאה זו. נסכם זאת בדבריו של הגבאי אזרזר: "מה אכפת לנו מי יקבל את המבנה כל עוד ידאגו שיהיה לנו מקום להתפלל".



כשמתכננים
שונה מתכננים
גם שטחי ציבור
מתאימים
עבור תושביה
העתידיים
ואת זה עשינו,
כמובן



מי שקובע כיצד ינוצלו אותם שטחים הוא הרשות המקומית, היא מחליטה לאיזו מטרות ישמשו אותם שטחים ואילו מבני ציבור ייבנו על גבם

למכרז, ומי שראוי – יזכה בו. ושכל זה ייעשה כמובן בשקיפות מלאה כלפי התושבים". הוא מזכיר שראשת העיר בעצמה נמנית עם הציבור האמוני ו"ככזו היא יודעת מהי החשיבות של מקום תפילה ומדוע צריכים בתי כנסת לכל קהילה ומנהגיה".

נחזור לאזרזר שמספר על המניין שהקים ואומר: "מתפללים אצלנו 35-40 איש והמספר עולה גם אחרי שהחסידים הקימו מניין משלהם. יש הרבה תושבים חדשים שמחפשים מניין ומגיעים אלינו. אנחנו מתפללים בנוסח כללי מרוקאי, נוסח שמקבל את כולם, ולכן התפללו אצלנו גם אשכנזים במשך תקופה". בבית הכנסת שקיבל לאחרונה את השם 'נווה שלום' (מתבקש: לא?), מתפללים תפילות שבת במלואן ותפילות מנחה וערבית בשאר ימות השבוע. "בבוקר כל אחד ממחר לעבודה שלו ואנשים נוסעים ומתפללים במקומות אחרים", מסביר אזרזר.

כדי להמחיש מה משמעותו של בית כנסת "זמני" ועד כמה מדובר במטרד הן עבור המתפללים הן עבור הדיירים, ובעיקר הדיירות שאינן יכולות לעבור בלובי זה מטעמי צניעות והתחשבות ברגשות המתפללים, שחלק מהם שכנים בבניין או בבניין סמוך, ירדנו עם אזרזר ל"בית הכנסת" שלו. תאמינו לנו, לא הייתם רוצים להתחלף איתו או עם המתפללים. די בכך שנתאר את "ארון הקודש", או ההיכל, כדי שתבינו עד כמה בית הכנסת הזה הוא פחות מ"זמני". את חדר העגלות שבמפלס הפך אזרזר למעין "אוצר הספרים" ומקום משכנם של ספר התורה ושאר חפצי הקודש. מובן שהדבר נעשה בהסכמת הדיירים שאינם זקוקים לחדר עגלות. לפחות לא כרגע.

כן. חשוב לומר זאת שוב ושוב. אומנם בבניינים שאוכלסו יש ציבור חרדי בעל נוכחות, אך עדיין מדובר בבירור בשכונה מעורבת שבה גרים בצוותא חרדים, דתיים-לאומיים וכאלה שעדיין לא שומרים תורה ומצוות, מכל העדות ומרוב החוגים. לכן יש

מקום להעלות על נס את ההסכמה בקרב תושבי הבניין. הסכמה שנובעת מיחסי שכנות טובים ומשקפת את עמדתו של רוב הציבור היהודי בארץ ישראל בדבר חיים משותפים בשכונות וערים מעורבות. כך או כך, נחזור לבית הכנסת. כימת התפילה נראית כמו בימה זמנית וזה לא משהו מעודד במיוחד. חודשים עברו מאז החלו להתפלל במקום והוא נראה כפי שנראה מקום "זמני" במלוא עראיותו. כי באמת, על אף ההתמסרות המדהימה של אזרזר, למה להשקיע במקום זמני?

הפתרון: קרוואן לכל מניין

הקהילה של בית הכנסת 'נווה שלום' הולכת ומתגבשת והמתפללים כבר הבינו שהדרך היחידה להגיע אל המנוחה ואל בית כנסת של קבע, עוברת בוועדת ההקצאות. "הקמנו עמותה. החתמנו את התושבים, מילאנו את המסמכים ואנחנו מקווים להתחיל בתהליך הקצאה כבר בקרוב. ברור שמקומת אותנו המחשבה שאת המבנה שבוה משרד השיכון בכניסה מייעדים לדתיים-לאומיים אבל עיינו לא צרה בהם. אין לנו שום בעיה עם זה ואנחנו מבקשים שהעירייה תקצה שטח לאשכול בתי כנסת ובו תינתן האפשרות להציב מבנים זמניים עד להקצאת קרקעות ייעודיות לבתי כנסת". אזרזר אומר את הדברים בסגנונו העממי והישיר, וגורמים בעירייה נוטים להסכים עם כל מילה מדבריו. הבעיה היא שאנחנו מתקרבים במהירות לשנת בחירות ברשויות המקומיות, ולפי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה, אין לקיים תהליכי הקצאה בשנת בחירות. כלומר, נותרו חודשים מועטים לסיום תהליכי ההקצאה ומציאת פתרון עבור המתפללים שמספרם הולך וגדל עד כי גם לאחר שהתפצלו לשלושה מניינים, מספרם של המתפללים בכל מניין הולך וצומח ויעלה ללא ספק עם שלבי האכלוס הבאים עליהם לטובה. "צודקים התושבים שדורשים פתרונות מיידיים



הם מזיעים בחום
הקיץ בלובי
הבניין שלא
נועד לשהות
ממושכת. הם
משתמשים
בחדר עגלות
כדי לאחסן את
חפציהם וזאת
בעיה שאינה
הולכת לשומקום
ומחייבת פתרון
מידי.

למכרז בין העמותות של הקהילות השונות. תגובת העירייה: "תכנון המרחבים הציבוריים ומוסדות הציבור והחינוך בשכונת נווה שמיר נלקחו בחשבון ותוכננו בהתאם לאופי השכונה. הליך הקצאת בתי כנסת הוא הליך נפרד והוא מתקיים כחוק. שכונת נווה שמיר נבנית ומתפתחת והיא מוקד למשיכת תושבים מחוץ לעיר בית שמש המבקשים לקבוע בה את מקום מגוריהם". התגובה מובאת כאן ככתבה וכלשונה ללא פרשנות כלשהי. כל אחד מכם יוכל להסיק ממנה את המסקנות כהבנתו.

העובדה היא שבינתיים סובלים תושבי רמב"ש ה' ממחסור במקומות תפילה. הם מזיעים בחום הקיץ בלובי הבניין שלא נועד לשהות ממושכת. הם משתמשים בחדר עגלות כדי לאחסן את חפציהם וזאת בעיה שאינה הולכת לשומקום ומחייבת פתרון מידי.

במאמר מוסגר, המניין של אזור היה הראשון אך לא האחרון. עם כל גל אכלוס נולדים עוד ועוד מניינים... כך שהבעיה הנוכחית היא עוד הרע במיעוט. "אם רק היו מאשרים לנו לשים קרוואן לכל מניין: ספרדי, חסידי וליטאי, היו פותרים הרכה מאוד מהבעיה שיש עכשיו ומונעים את הבעיות שיהיו בעתיד. כולם ידעו שזה זמני אבל יהיה להם מקום לשבת במזגן. מקום שבו הם לא מרגישים שהם מפריעים למישהו. מקום שבו הם יכולים להתפלל בשקט", מסכם אחד המתפללים את תקוותם של כל האחרים בכל המניינים. >

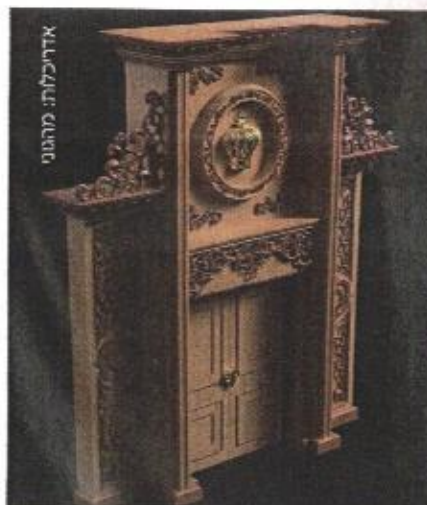
לפני שיבואו הימים הנוראים. ברור שמספר המתפללים בימים הנוראים יהיה גדול יותר ממספרם עכשיו, אומר גורם בעירייה שמפציר בתושבים להגיש בקשות מסודרות ומלאות כדי לנצל את הזמן שנותר עד תום השנה האזרחית. אזכור אומר כי אם לא יימצא פתרון ינסה לראות כיצד ניתן לשכור מקום או למצוא מקום גדול יותר לימים הנוראים. אוהל, לדבריו, לא בא בחשבון. "יהיה חם ויהיה קשה מאוד להתפלל שם במשך שעות". לא שהתפילה של היום בלובי הבניין היא תענוג גדול. אבל נראה שהמתפללים כבר התרגלו. על הרעיון לשכור מזגנים הוא אומר: "מדובר בעלויות גדולות מדי עבורנו".

הסיפור של אזור שמזמין את כל מי שרוצה לבוא ולהצטרף למניין שלו, הוא בקליפת אגוז סיפורן של שכונות חדשות רבות וטובות. תושבים רוכשים דירה במיטב כספם ומשתעבדים לבנק למשך עשרות שנים אך מתקשים למצוא מקום תפילה ראוי לשמן, משום שהרשויות המקומיות לא חשבה לנכון להציב את בית הכנסת ברמת חשיבות כמו זו של גן ילדים ואפילו גן משחקים.

ומה אומרים בעירייה? לצד אמירות לא רשמיות של גורמים בעירייה הסבורים כי לא מדובר בדרמה גדולה - האכלוס זה עתה התחיל - אלה הם חבלי קליטה - איש אינו מפריע למתפללים להצטרף בבוא היום למניין בבית הכנסת שיוקם בכניסה לשכונה - זהו בית כנסת גדול דיו בשביל מספר המתפללים שקיים היום בשכונה, ויתרה מכך, עם הזמן ובניית מבני ציבור יינתן מענה לכולם - יש גם תגובה רשמית כדלהלן.

פנינו לעירייה ושאלנו מספר שאלות:

האם לא הובאו בחשבון צורכי התושבים בעת תכנון השכונה; כיצד מתכוונת העירייה לפתור את המחסור במקומות תפילה לקהילות השונות שהתהוו ועוד יתהוו בשכונה; מדוע לא תאפשר העירייה הצבתם הזמנית של מבנים יבילים על גבי שטח 'חום' שישמש מתחם תפילה עד התייצבות השכונה וסיום תהליכי ההקצאות עבור העמותות השונות; ומדוע לא תוציא העירייה את בית הכנסת שנבנה על ידי משרד השיכון בכניסה לשכונה



אדריכלות: מרגני



MAHOGANY
מהגוני. רהיטי פאר לבית הכנסת

עיצובים יחודיים ובלעדיים

עץ מהגוני מלא

שירות אישי



www.mahogany.co.il | israel@mahogany.co.il | 052-7637329